

Avizul Comitetului Economic și Social European privind construirea unui ecosistem financiar pentru întreprinderile sociale

(aviz exploratoriu)

(2016/C 013/23)

Raportoare: doamna Ariane RODERT și doamna Marie ZVOLSKÁ

Într-o scrisoare datată 28 aprilie 2015 și în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Nicolas Schmit, ministrul muncii, ocupării forței de muncă și economiei sociale și solidară, acționând în numele viitoarei Președinții luxemburgheze, a solicitat Comitetului să elaboreze un aviz exploratoriu privind

Construirea unui ecosistem financiar pentru întreprinderile sociale

(aviz exploratoriu).

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 8 septembrie 2015.

În cea de a 510-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 septembrie 2015 (ședința din 16 septembrie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 204 de voturi pentru, 2 voturi împotriva și 4 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1. CESE salută faptul că Președinția luxemburgheză a UE acordă prioritate economiei sociale și, în special, faptul că pune accentul pe crearea unui ecosistem financiar adaptat.

1.2. CESE solicită Comisiei Europene (CE) să nu slăbească ritmul în ceea ce privește sprijinirea agendei economiei sociale și asigurarea unui cadru de politici constant și favorabil pentru dezvoltarea economiei sociale. Acest lucru s-ar putea realiza prin reînnoirea agendei privind inițiativa pentru antreprenoriat social (SBI), incluzându-se ecosistemul financiar adaptat de care este nevoie.

1.3. CESE subliniază necesitatea de a considera accesul la finanțare ca o componentă în ecosistemul integral necesar dezvoltării și creșterii întreprinderilor din sectorul economiei sociale (IES).

1.4. Ecosistemul financiar ideal pentru IES include caracteristici precum o abordare multipartită, soluții de capital hibride sau „răbdătoare” însoțite de scheme de garantare, deseori furnizate de instituții de finanțare socială care împărtășesc valorile economiei sociale.

1.5. CE ar trebui să sprijine apariția de noi instrumente, să se asigure că regulamentul financiar permite dezvoltarea, să promoveze cercetarea privind valoarea adăugată societală a investițiilor în IES și să solicite statelor membre (SM) evaluări *inter pares* pe acest subiect.

1.6. CESE salută faptul că economia socială reprezintă o prioritate în materie de investiții în actualul Plan de investiții pentru Europa ⁽¹⁾ și îndeamnă Comisia Europeană să valorifice la maximum această dispoziție.

⁽¹⁾ Considerentul 17 și articolul 9.2.

1.7. CE ar trebui să analizeze dacă investițiile cu impact social pot fi o componentă a ecosistemului financiar pentru IES și în ce mod, precum și dacă politicile subiacente sprijină într-adevăr dezvoltarea IES.

1.8. În egală măsură, UE trebuie să recunoască IES prin introducerea unui factor de sprijin în Regulamentul privind cerințele de capital (RCC) ⁽²⁾. Aceasta ar genera mari beneficii pentru împrumuturile bancare în favoarea economiei sociale, fără niciun impact asupra finanțelor publice.

1.9. Sprijinul financiar de la nivelul UE trebuie să fie cuplat cu acțiuni din partea CE de îndrumare, instruire și consolidare a capacităților pentru guverne și pentru principalele părți interesate.

1.10. Statele membre ar trebui să acționeze în calitate de coinvestitori, pentru a sprijini crearea de fonduri etice, de fonduri de inovare socială și de fonduri de capital de risc social, și să faciliteze scheme de garantare publice. În plus, statele membre ar trebui să aibă în vedere analiza oportunităților de reducere a impozitelor pe venit (persoane fizice și juridice), precum și alte stimulente fiscale pentru deponenți și investitori deopotrivă, în vederea atragerii de investiții în IES.

1.11. IES trebuie să preia ele însele inițiativa în ceea ce privește dezvoltarea de instrumente precum autocapitalizarea, finanțarea participativă și angajarea în parteneriate de finanțare socială, colectarea de resurse proprii și inițierea de parteneriate.

1.12. Dar, pentru a valorifica pe deplin potențialul IES, toate statele membre trebuie să dezvolte și să implementeze planuri naționale de acțiune pentru economia socială, printr-o abordare care să implice pe larg părțile interesate, inclusiv reprezentanți ai societății civile.

2. Introducere și context

2.1. CESE **salută** faptul că Luxemburg acordă prioritate economiei sociale pe durata președinției sale a UE, recunoscând contribuția economiei sociale la ocuparea forței de muncă, la justiția socială și la dezvoltarea durabilă.

2.2. CESE apreciază pozitiv faptul că Președinția luxemburgheză a UE a solicitat acest aviz exploratoriu, care își propune să exploreze **conceptul de ecosistem financiar** din perspectiva întreprinderilor sociale, a principalelor caracteristici și a condițiilor necesare pentru a construi pe deplin un cadru european adecvat și eficient pentru finanțare și investiții în economia socială.

2.3. CESE remarcă, de asemenea, că Președinția luxemburgheză a UE subliniază faptul că **accesul limitat la finanțare** (în special accesul la finanțare adaptată) constituie o **barieră** în calea creșterii și dezvoltării economiei sociale, iar acest lucru este în concordanță cu avizele anterioare ale CESE ⁽³⁾, cu Comunicarea CE privind SBI ⁽⁴⁾ și cu activitatea OCDE ⁽⁵⁾.

2.4. Ca urmare a crizei și a noilor provocări complexe cu care se confruntă societatea noastră, se prefigurează un nou **peisaj social** în Europa. Inovarea socială este urgent necesară pentru mobilizarea tuturor sectoarelor din societate. Economia socială este un sector vital, care oferă un loc de muncă pentru mai mult de/peste 14 milioane de oameni ⁽⁶⁾ și care joacă un rol esențial în oferirea de soluții, de exemplu pentru crearea de locuri de muncă și promovarea incluziunii sociale ⁽⁷⁾, contribuind la o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Cu toate acestea, în multe state membre sectorul este încă subdezvoltat. Pentru a valorifica pe deplin potențialul acestuia, trebuie dezvoltat un ecosistem în care accesul la finanțare adaptată să joace un rol central.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/finance/bank/regcapital/legislation-in-force/index_en.htm

⁽³⁾ JO C 24, 28.1.2012, p. 1; JO C 229, 31.7.2012, p. 44; JO C 229, 31.7.2012, p. 55; JO C 458, 19.12.2014, p. 14.

⁽⁴⁾ COM(2011) 682 final.

⁽⁵⁾ <http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/product/8409011e.pdf>

⁽⁶⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7523>

⁽⁷⁾ http://www.oecd.org/cfe/leed/130228_Job%20Creation%20through%20the%20Social%20Economy%20and%20Social%20Entrepreneurship_RC_FINALBIS.pdf

2.5. Având în vedere **angajamentul continuu al CESE în ceea ce privește agenda economiei sociale**, prezentul aviz își propune să prezinte perspectivele particulare ale IES, care, prin definiție, utilizează realizarea de profit ca mijloc de îndeplinire a misiunii sociale primare.

2.6. Pentru a încadra acest aviz, CESE reiterează **definiția prevăzută în Strategia de la Roma** ⁽⁸⁾, prin care economia socială este descrisă ca o multitudine de forme de organizare modelate de diverse contexte naționale și de diverse sisteme sociale, dar cu valori, caracteristici și obiective comune. IES se referă la un univers de organizații bazate pe supremația oamenilor asupra capitalului/ideea că oamenii sunt mai importanți decât capitalul și include forme de organizare precum cooperativele, societățile de ajutor reciproc, fundațiile și asociațiile, precum și forme mai noi de întreprinderi sociale. Trebuie subliniat faptul că IES sunt întreprinderi care aparțin oamenilor și/sau sunt create de oameni, și nu de către sistemul financiar.

2.7. De asemenea, ar trebui remarcat faptul că acest aviz, deși are legătură cu subiectul, nu abordează aspectele specifice ale „**investițiilor cu impact social**” și nici regulamentul privind **fondurile europene de antreprenariat social (FEAS)**, teme avute în vedere în avize anterioare ale CESE ⁽⁹⁾.

3. Accesul la finanțare, o provocare pentru economia socială

3.1. După cum a subliniat OCDE ⁽¹⁰⁾, există în prezent o **incompatibilitate în cadrul de finanțare existent** care nu corespunde realității IES și cerințelor acestora, indicând necesitatea unei adaptări culturale a cadrului financiar, juridic și politic în scopul conceperii unor instrumente adecvate. Pentru ca finanțarea socială să devină durabilă, este esențial să se adopte o abordare integrată, diferită de practica tradițională de finanțare.

3.2. O problemă-cheie este că **modelele comerciale specifice IES** sunt insuficient cunoscute și înțelese. Nerecunoașterea deplină a particularităților acestor modele (cum ar fi distribuția limitată sau nedistribuția profitului, concentrarea pe utilizator sau pe nevoi, un proces decizional partajat, guvernanta democratică sau proprietatea comună) îngreunează accesul IES la finanțarea tradițională și la instrumentele prin care se sprijină IMM-urile în general.

3.3. Într-o măsură mai mare decât alte modele de afaceri, IES se confruntă cu problema că **logica pieței financiare** nu este concepută să sprijine dezvoltarea IES. Piețele financiare nu surprind și nu recompensează valoarea adăugată socială a IES, și nici misiunea acestora de interes general. În prezent, IES sunt adesea remunerate numai pentru costul serviciului pe care îl oferă, nu pentru valoarea socială pe care o creează. Randamentul investiției pentru IES presupune mai ales impact social, randamentul financiar fiind limitat. Faptul că misiunea socială prevalează asupra maximizării profitului poate duce la falsa impresie că IES prezintă un risc mai mare și sunt mai puțin fiabile decât alte tipuri de întreprinderi. În realitate, unele studii, fapte și date arată contrariul ⁽¹¹⁾. Investiția în IES nu este de fapt un cost, ci o investiție în viitor, care contribuie la creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și la consolidarea competitivității și a contribuției economice globale a statelor membre pe termen lung.

3.4. S-au făcut mai multe încercări pentru a promova instrumentele de investiții sociale pornind de la arhitectura instrumentelor financiare tradiționale. Cu toate acestea, din moment ce logica capitalului privat se corelează adesea cu caracteristici precum strategiile de ieșire pe termen scurt, cerința de stabilire a proprietății și logica investițiilor cu rentabilitate ridicată, aceste **instrumente nu sunt funcționale pentru IES** deoarece caracteristicile de acest tip sunt adesea în conflict direct cu activitățile și modelele de afaceri ale IES.

⁽⁸⁾ http://socialeconomyrome.it/files/Rome%20strategy_EN.pdf

⁽⁹⁾ JO C 458, 19.12.2014, p. 14.

⁽¹⁰⁾ A se vedea nota de subsol 5.

⁽¹¹⁾ http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—ed_emp/—emp_ent/documents/publication/wcms_108416.pdf

3.5. Probleme precum dificultățile de a retrage investiții (atunci când se lucrează cu persoane aflate în nevoie) și oportunitățile limitate sau absente de piață secundară creează complicații suplimentare pentru investitorii tradiționali. Chiar dacă aceste instrumente pot ajunge cu succes la unele întreprinderi (de multe ori ca întreprinderi axate pe maximizarea profitului și având o misiune socială), IES tot au nevoie de **instrumente financiare special adaptate**.

4. Un ecosistem financiar favorabil și sustenabil

4.1. Prezentul aviz se concentrează mai mult pe caracteristicile și condițiile necesare pentru îmbunătățirea accesului la finanțare pentru IES, fără să ofere o trecere în revistă cuprinzătoare a gamei de instrumente financiare disponibile. Potențialul real al IES poate fi realizat doar dacă accesul la finanțare este integrat într-un **ecosistem adaptat și complet integrat**, cu componente precum cadre juridice, sprijin pentru dezvoltarea afacerii și de alte tipuri, ceea ce dovedește că **investiția socială prezintă investiții financiare și nefinanciare deopotrivă**.

4.2. Deși trebuie recunoscut că îmbunătățirea finanțării pentru IES este esențială pentru dezvoltare și sustenabilitate, este important totuși să se facă o distincție între finanțarea structurilor IES și cea a activităților IES. Este important ca ambele aspecte să fie finanțate, însă abordările și instrumentele pot fi diferite. Cert este că dezvoltarea finanțării sociale adaptate pentru IES trebuie să se realizeze în contextul promovării de inițiative și activități sociale și trebuie văzută mai degrabă ca un mijloc de valorificare a potențialului sectorului decât ca fiind un scop în sine.

4.3. Trebuie recunoscut faptul că IES prezintă, de obicei, un **flux mixt de venituri**⁽¹²⁾, în care vânzările de bunuri și servicii sunt deseori cuplate cu finanțare guvernamentală. IES se bazează deseori pe o combinație de fluxuri financiare, de la fonduri pentru un anumit proiect sau program bazat pe obiective de politică, până la contracte de achiziții publice sau colectare de fonduri pentru extinderea investițiilor existente sau pentru investiții noi.

4.4. În unele state membre, IES se bazează pe **finanțarea publică continuă**, în strânsă colaborare cu autoritățile publice care urmăresc o politică comună sau un obiectiv de interes general. În plus, finanțarea publică este deosebit de importantă în procesul de inovare (deseori asociat cu activitatea de prevenire), precum și în etapele de dezvoltare incipientă a IES. Prin urmare, CESE subliniază faptul că această formă de cooperare publică și de sprijin financiar nu trebuie să fie periclitată atunci când se explorează surse de finanțare externe și că aceasta este deosebit de importantă atunci când se sprijină apariția și construirea unui sector de economie socială în anumite state membre.

4.5. Utilizarea unei game de surse de finanțare

4.5.1. **Fondurile publice** rămân o sursă-cheie de finanțare în mai multe state membre și pentru numeroase IES. Legătura dintre misiunea socială a unei IES și obiectivele de politică publică, bazată pe un sistem de obiective comune și pe încredere, se află în centrul inițiativelor de finanțare publică. În acest context, CESE dorește să evidențieze legătura cu Pachetul de investiții sociale al CE⁽¹³⁾ și sprijinul său în favoarea continuării acestui pachet, care urmărește să promoveze inovarea în materie de politică socială, un rol puternic revenind în acest sens IES. În multe state membre, o sursă de venit primară pentru IES o reprezintă contractele de achiziții publice. Furnizarea unui serviciu de interes general este, adeseori, o activitate esențială pentru ca IES să își îndeplinească misiunea socială. Acest venit contribuie semnificativ la sustenabilitatea financiară. În cazul achizițiilor publice, unul dintre criteriile trebuie să fie respectarea standardelor sociale și în special aplicarea acordurilor colective.

⁽¹²⁾ EC Mapping study (Studiu cartografic al CE): <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=2149>, OECD Policy Brief (Notă de sinteză a OCDE): http://www.oecd.org/cfe/leed/Social%20entrepreneurship%20policy%20brief%20EN_FINAL.pdf

⁽¹³⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1044>

4.5.2. Instrumentele de **finanțare privată** variază de la instrumente tradiționale precum băncile comerciale, investitorii providențiali și capitalul de risc la instrumente precum donații, fonduri filantropice de capital de risc și investitori cu impact social. Chiar dacă multe dintre aceste instrumente pot fi adecvate pentru IES, se pare că finanțarea socială acordată de către furnizorii specializați în domeniu este mai potrivită.

4.5.3. De asemenea, o atenție deosebită trebuie acordată **interesului persoanelor fizice** de a investi în inițiative IES, în special la nivel de comunitate. Platformele de finanțare participativă, donațiile și fondurile filantropice oferă o resursă-cheie de finanțare pentru IES.

4.5.4. **Sectorul economiei sociale** generează el însuși fonduri sub formă de rezultat reportat, adesea încurajat de sistemul de scutiri fiscale. Opțiunea de a acumula profituri care nu sunt distribuite membrilor (rezerve indivizibile) este folosită de cooperative ca instrument principal pentru finanțarea propriei lor creșteri. Un alt instrument este opțiunea ca membrii cooperativei să participe la finanțarea propriei cooperative, prin acordarea de împrumuturi voluntare (creditare socială) care, în unele state membre, sunt reglementate prin legislație specifică⁽¹⁴⁾.

4.5.5. **Instituțiile financiare specializate, băncile sociale, etice și cooperative**, precum și fondurile filantropice sociale de capital de risc oferă instrumente special concepute pentru IES. De exemplu, fondul italian de dezvoltare pentru cooperative⁽¹⁵⁾ a fost creat special pentru a promova și dezvolta cooperativele. Aceste fonduri sunt constituite folosind cele 3 procente percepute din profiturile anuale înregistrate de cooperative înainte de impozitare. Alte exemple sunt fondul de dezvoltare CoopEst și CGM Finance Consortium, care sunt sisteme financiare interne accesibile doar membrilor, care oferă „credite-punte” și care contribuie la depășirea problemelor în ceea ce privește accesul la sistemul bancar obișnuit prin capacitatea contractuală a unui grup.

4.5.6. La construirea unei piețe sau platforme pentru aceste **instrumente**, trebuie studiate cu atenție și evaluate stimulentele în favoarea atragerii de capital. Deși capitalul de stat poate fi motivat de politici, capitalul privat poate fi atras prin programe de stimulare fiscală, prin elementul de partajare a riscului și prin implicarea în sectorul economiei sociale. În orice caz, orice stimulent acordat furnizorilor financiari privați ar trebui să fie pus în balanță cu rentabilitatea financiară și socială, precum și cu modul în care sunt utilizate profiturile financiare. Aceasta ar trebui să garanteze că interesul public, interesul general și cheltuirea eficientă (dacă este publică) rămân în centrul inițiativei.

4.6. Elemente fundamentale de luat în considerare la crearea unui ecosistem financiar favorabil

4.6.1. Crearea unui ecosistem financiar pentru IES se bazează pe stabilirea unei **abordări multilaterale** care să reunească resursele și instrumentele. Această formă de sisteme cu mai mulți actori sau de sistem de finanțare socială și solidară reunește resurse atât monetare, cât și nemonetare. Ea se bazează pe încredere și pe finanțarea sprijinului care implică mai mulți actori (IES, deponenți, surse publice, fonduri de pensii și instituții financiare etc.), pe construirea de relații (intermedieri financiare, relații de socializare și de sprijin), pe partajarea de obiective și norme comune. Succesul acestei abordări este evident, de exemplu, în Quebec, și ar trebui explorat în continuare pentru contextul european⁽¹⁶⁾.

4.6.2. Este fundamental ca sprijinul financiar să se dezvolte printr-o **abordare bazată pe ciclul de viață**. Adeseori, granturile sau schemele-pilot finanțate eșuează în a doua fază din cauza lipsei de instrumente adecvate care să permită IES să se extindă și să fie sustenabile. Trebuie concepute instrumente specifice și cadre de politică favorabile pentru fiecare etapă de dezvoltare: pre-start-up, start-up/etapa-pilot, etapa de consolidare și de creștere, cu satisfacerea nevoilor specifice în fiecare etapă.

⁽¹⁴⁾ A se vedea, de exemplu, Legea 127/71 din Italia.

⁽¹⁵⁾ Legea 59/92 din Italia.

⁽¹⁶⁾ http://www.reliess.org/centredoc/upload/FinanceQc_va.pdf

4.6.3. Capitalul de risc tradițional se bazează pe o amortizare rapidă a investiției, corelată de obicei cu influențarea în virtutea dreptului de proprietate. Acest model este deosebit de dificil de utilizat pentru economia socială și este în conflict cu modelele de afaceri și activitățile IES. Prin urmare, furnizarea de **scheme de garantare și de mecanisme de coinvestiții** pentru partajarea responsabilității și a riscurilor este esențială în acest context. Pe baza bunelor practici specifice schemelor de garantare deja implementate (adesea din fonduri publice), aceste mecanisme ar trebui să fie trecute în revistă în momentul dezvoltării de scheme pentru atenuarea primului „risc” al finanțării.

4.6.4. Furnizorii de finanțare pentru economia socială sunt deseori sursa ideală pentru sprijin atât financiar, cât și nefinanciar, cum ar fi programele de stimulare a comportamentului investițional și **consilierea generală și sprijinul pentru dezvoltarea afacerilor**. Această formă de sprijin este esențială pentru a reduce riscul de eşec. În acest sens, trebuie avute în vedere acțiuni de „educație financiară”, precum și de „instruire financiară”.

4.6.5. Este esențial ca în centrul finanțării sociale să se afle **măsurarea impactului social**⁽¹⁷⁾, pentru a se dovedi impactul social creat, în paralel cu rentabilitatea financiară. Aceasta este singura modalitate de a evidenția întreaga valoare creată de activitatea IES și sfera completă a rentabilității investiției – atât în plan social, cât și financiar.

4.7. Un ecosistem bazat pe capital mixt

4.7.1. Trebuie acordată o atenție deosebită **formelor hibride de finanțare**, care sunt considerate mai potrivite pentru întreprinderile din sectorul economiei sociale, deoarece combină elemente care echilibrează binele comun cu stimulentele financiare. Capitalul hibrid combină o componentă de subvenție (subvenții publice, fonduri filantropice, donații) cu instrumente de capital propriu și de partajare a riscurilor/datoriei. Instrumentele de finanțare cu capital hibrid includ ajutoare rambursabile, împrumuturi nerambursabile, subvenții convertibile și acorduri privind repartizarea veniturilor. Capitalul hibrid implică adesea o interacțiune strânsă între capitalul public și cel privat și un obiectiv de politică comun, dar și o codependență care să asigure echilibrarea intereselor între părțile interesate.

4.7.2. Alte soluții de finanțare, potrivite pentru IES, sunt **formele de capital „răbdătoare”**. De exemplu, în Franța și provincia Quebec din Canada⁽¹⁸⁾, fondurile de investiții și de garantare socială/solidară reunesc capital din diverse surse și de la diverse părți interesate, cum ar fi persoane fizice, fonduri publice și fonduri de pensii, care oferă instrumente de datorie și de capital propriu ce se bazează pe principiile rentabilității mai mici (decât capitalul de risc obișnuit) pe o perioadă mai lungă (cel puțin șapte ani). Acest ultim aspect este deosebit de important, deoarece activitatea IES se bazează adesea pe continuitatea serviciului.

5. Recomandări politice

5.1. Având în vedere diferențele din Europa și gama largă de nevoi din sectorul economiei sociale, următoarele recomandări sunt grupate în funcție de responsabilitățile aferente diferitelor niveluri de decizie politică.

5.2. Instituțiile europene

5.2.1. Instituțiile UE ar trebui să joace un rol de sprijinire, catalizare și mobilizare pentru toate părțile interesate din ecosistemul financiar al IES. În plus, acestea trebuie să își demonstreze în continuare angajamentul față de dezvoltarea economiei sociale în Europa prin asigurarea unui **cadru politic favorabil** pentru **dezvoltarea economiei sociale în general**, prin reînnoirea agendei SBI.

5.2.2. CE ar trebui să canalizeze în continuare finanțarea prin intermediari către IES pentru a sprijini apariția, experimentarea și **inovarea de noi instrumente**, asigurându-se că **reglementarea financiară permite** această dezvoltare, și nu o împiedică.

⁽¹⁷⁾ JO C 170, 5.6.2014, p. 18.

⁽¹⁸⁾ <http://capfinance.ca>

5.2.3. CE ar trebui, de asemenea, să aibă în vedere testarea unui regim de reglementare mai lax pentru a motiva capitalul să pătrundă în sectorul economiei sociale.

5.2.4. CE ar trebui să revizuiască modul în care **instrumentele de finanțare participativă sau de economie colaborativă** pot sprijini IES. CE ar putea lua în considerare posibilitatea de a găzdui o „expoziție” a cazurilor de finanțare participativă și de inițiative participative care vizează IES. Există exemple la nivel de stat membru, care s-ar putea corela, eventual, cu platforma de inovare socială, precum și cu programele din cadrul Orizont 2020.

5.2.5. CE ar trebui să promoveze cercetarea/studiile privind **valoarea adăugată societală a investițiilor în IES**. Unele aspecte de explorat ar putea fi modul în care este creată și fructificată valoarea socială și economică și eficacitatea diferitor instrumente financiare.

5.2.6. CESE salută faptul că economia socială reprezintă o **prioritate în materie de investiții în actualul Plan de investiții pentru Europa** și îndeamnă Comisia Europeană să valorifice la maximum această dispoziție. În special ar trebui să fie luate în considerare investițiile în domenii cu mari necesități de capital, cum ar fi serviciile de asistență medicală și socială. Important pentru toate investițiile este să se includă un criteriu de interes general în evaluarea și selecția investițiilor, pentru a surprinde mai bine valoarea adăugată socială.

5.2.7. Uniunea piețelor de capital (UPC) evidențiază apariția investițiilor sociale, de mediu și de governanță corporativă, apreciind faptul că finanțarea publică și finanțarea privată pot conlucra pentru a îmbunătăți partea de ofertă a investițiilor. Este important ca CE să se asigure că, în activitatea sa de reglementare, există **o legătură între promovarea dezvoltării IES și propunerile UPC**.

5.2.8. Fondurile europene joacă un rol deosebit în sprijinirea IES. **Fondurile ESI** ar putea fi folosite ca pârghie pentru acțiunea statelor membre, prin furnizarea de garanții sau ca punct de sprijin financiar pentru a stimula apariția unor fonduri destinate protecției sociale în întreaga Europă. **Fondurile EaSI și COSME** ar trebui să fie utilizate de către CE pentru a stimula capacitatea de investiții a intermediarilor financiari și disponibilitatea IES de a investi. CE ar trebui să asigure o participare echilibrată în cadrul programului Orizont 2020, permițând IES să participe la proiecte de integrare. CE ar trebui **să monitorizeze** îndeaproape și **să raporteze** cu privire la absorbția acestor fonduri de către IES, atât din punct de vedere politic, cât și tehnic.

5.2.9. CE și BEI/FEI ar trebui să facă în așa fel încât mecanismele financiare de la nivelul UE, inclusiv planul de acțiune pentru finanțarea IMM-urilor, să fie accesibile pentru IES prin **integrarea constantă a IES în politica privind IMM-urile și în mecanismele de finanțare**, precum și prin **simplificarea procedurilor**. Este esențial să se menționeze aici în mod special expresia „întreprindere din sectorul economiei sociale”, pentru a se asigura pe deplin că sunt luate în considerare întreprinderi diferite și pentru o creștere a vizibilității.

5.2.10. CE ar trebui să analizeze dacă **investițiile cu impact social** pot fi o componentă a ecosistemului financiar pentru IES, în ce mod și în ce condiții. În acest sens, experiențele și încercările acceleratorului de investiții sociale al FEI, precum și lansarea recentă a schemelor de garantare ale CE ⁽¹⁹⁾ vor oferi experiențe interesante. În plus, rapoartele recente ale OCDE ⁽²⁰⁾ și EMES ⁽²¹⁾ aduc o contribuție importantă în a determina dacă instrumentul reprezentat de obligațiunile cu impact social și politicile aferente sprijină într-adevăr dezvoltarea IES.

⁽¹⁹⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1084>

⁽²⁰⁾ <http://www.oecd.org/cfe/leed/SIBsExpertSeminar-SummaryReport-FINAL.pdf>

⁽²¹⁾ http://5emesconf.exordo.com/files/papers/101/final_draft/Godina-Maier-Barbetta_-_Paradoxes_and_Potentials_of_Social_Impact_Bonds_-_16_06_2015.pdf

5.2.11. Reglementările financiare Basel III amenință ecosistemul financiar pentru economia socială. Este vital ca reglementările să păstreze mai curând „biodiversitatea” sistemului financiar, în loc să aplice norme arbitrare. Un aspect relevant de abordat este tratamentul creditelor acordate economiei sociale în conformitate cu normele prudențiale în vigoare (Basel III, CRD IV/CRR). În prezent, nu se prevede nicio facilitate în bilanț pentru creditarea întreprinderilor sociale, chiar dacă sectorul nu este considerat riscant, și nici nu este încurajată creditarea sectorului. Dimpotrivă, conform **factorului de echilibrare** pentru IMM-uri inclus în CRR, UE a recunoscut posibilitatea de reducere a cerințelor de capital pentru băncile care acordă credite IMM-urilor și gospodăriilor. UE trebuie să recunoască în egală măsură IES prin asigurarea unui **factor de sprijinire a întreprinderilor din sectorul economiei sociale**, de exemplu, prin modificarea actualului articol 501 alineatul (1) din CRR. Aceasta ar genera mari beneficii pentru împrumuturile bancare în favoarea economiei sociale, fără niciun impact asupra finanțelor publice.

5.2.12. Întrucât inovarea financiară pentru economia socială are loc în primul rând la nivel local, regional și național, CE se află în situația ideală de a aduna și a disemina instrumente și soluții inovatoare, pentru a oferi dovezi pentru deciziile politice. În acest sens, ar fi utile **sintetizarea și monitorizarea** la nivelul UE a schimbului de noi inițiative și instrumente financiare la nivelul statelor membre.

5.2.13. Sprijinul financiar de la nivelul UE trebuie să fie cuplat cu acțiuni din partea CE de **îndrumare, instruire și consolidare a capacităților** pentru guverne și pentru principalele părți interesate. Prin urmare, CESE solicită elaborarea unui manual cu instrucțiuni privind modul de a construi ecosistemul financiar și modalitatea de a concepe și a implementa instrumentele financiare pentru economia socială. În mod similar, bunele practici de orientare generală la nivelul statelor membre, cum ar fi programele de stimulare a comportamentului investițional, ar trebui împărtășite și valorificate.

5.2.14. CESE salută interesul CE de a înființa un **grup de lucru pentru finanțare socială** în colaborare cu GECES (Grupul de experți al Comisiei pentru antreprenoriat social), care ar putea acționa ca o bază de resurse pentru elaborarea de politici și monitorizarea situațiilor și acțiunilor statelor membre.

5.2.15. Ar trebui avute în vedere **evaluări inter pares** cu privire la finanțarea activităților și structurilor IES, pentru a încuraja schimbul de instrumente și de bune practici între statele membre.

5.2.16. CE ar trebui să revizuiască beneficiile și provocările asociate acordării de **stimulente fiscale** de către statele membre. Acest lucru este relevant atât pentru IES în general, cât și ca stimulent pentru atragerea de capital de la deponenți privați și de la furnizori de finanțare socială. Acest aspect ar trebui revizuit pornind de la faptul că, în prezent, IES sunt dezavantajate în ceea ce privește accesul la finanțare (publică sau privată), în comparație cu alte întreprinderi.

5.3. **Statele membre, autoritățile locale și regionale**

5.3.1. Statele membre, la nivel național, regional și local, joacă un rol central în asigurarea unei politici favorabile și a sprijinului pentru dezvoltarea și creșterea economiei sociale. Puține state membre au un sistem de sprijin adecvat funcțional, ceea ce face necesar ca acestea să **elaboreze și să implementeze sisteme naționale de sprijin pentru economia socială, în conformitate cu SBI**. Un accent deosebit ar trebui pus pe accesul la sprijin financiar adaptat atât la nivel național, cât și la nivel local/regional. Aceste inițiative ar putea fi prezentate în contextul GECES.

5.3.2. Statele membre ar putea acționa în calitate de **coinvestitori**, pentru a sprijini crearea de fonduri etice, de fonduri de inovare socială și de fonduri sociale de capital de risc. Un element esențial îl reprezintă furnizarea de scheme de garantare publice sau, printr-o politică favorabilă, mobilizarea de capital de la fonduri de pensii, cooperative de credit etc.

5.3.3. Statele membre ar trebui să evalueze posibilitățile de a asigura finanțare prin **fonduri de garantare deținute de stat**, pentru a oferi economiei sociale acces la finanțare tradițională.

5.3.4. Statele membre pot să aibă în vedere **capitalizarea fondurilor de investiții sociale** prin revizuirea oportunităților de reducere a impozitelor pe venit (persoane fizice și juridice), precum și a altor stimulente fiscale pentru deponenți și investitori deopotrivă, în vederea atragerii de investiții în IES. Cu toate acestea, forța motrice din spatele acestor avantaje fiscale ar trebui să fie crearea de valoare socială de către IES.

5.3.5. CESE îndeamnă statele membre să elaboreze reglementări adecvate în domeniul economiei sociale în ceea ce privește **microfinanțarea**, cum a subliniat deja CE ⁽²²⁾.

5.3.6. Intermediarii financiari joacă un rol crucial în dezvoltarea economiei sociale. Statele membre ar trebui să încurajeze, prin asigurarea unui cadru de reglementare favorabil, apariția **intermediarilor** pentru finanțare socială, fie că sunt bănci cooperative sau etice, fie bănci comerciale cu o anumită filială care vizează economia socială și care oferă fonduri și instrumente de finanțare socială.

5.3.7. **Autoritățile locale și regionale** joacă un rol-cheie în asigurarea infrastructurii locale și în implementarea inițiativelor. În plus, acestea ar trebui îndemnate să preia inițiativa pentru cooperarea multipartită, în vederea sprijinirii dezvoltării locale/regionale. În acest context, FEDER oferă un sprijin vital.

5.4. **Alte părți interesate**

5.4.1. **IES trebuie să preia ele însele inițiativa** în ceea ce privește dezvoltarea de instrumente precum autocapitalizarea, finanțarea participativă și angajarea în parteneriate de finanțare socială, colectarea de resurse proprii și inițierea de parteneriate.

5.4.2. De asemenea, este important ca IES să acorde mai multă atenție **cooperării cu parteneri externi**, precum băncile comerciale private și diverși intermediari. Acest lucru poate să nu fie indicat în toate situațiile, dar ar putea fi de folos în anumite stadii de dezvoltare. Este esențial să se suscite interesul și să se dezvolte cunoștințele despre IES în rândul comunității financiare, în condiții adecvate.

Bruxelles, 16 septembrie 2015.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Henri MALOSSE

⁽²²⁾ COM(2007) 708 final.